

– sammen om landbrug og natur

Naturpleje og genopretning i samarbejde mellem landmand og kommune

Af Bo Levesen, Vejle Kommune
På Økologikongres 2013

Det store mål:

En mere varieret og mangfoldig natur!

Udfordringer:

Vigtigste overordnede trusler mod den biologiske Mangfoldighed på verdensplan:

- Tab af levesteder
- Introduktion af nye (invasive) arter

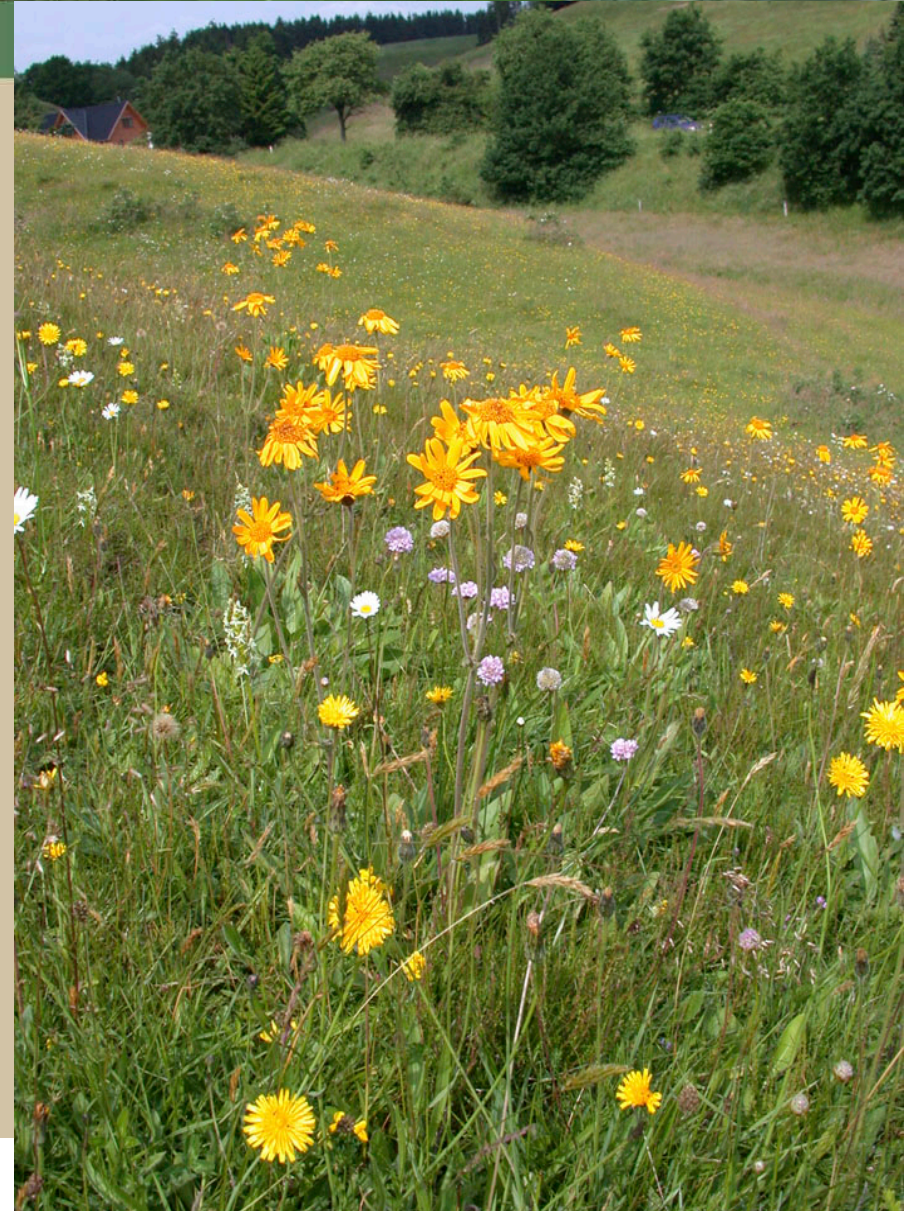

– sammen om landbrug og natur

Historisk tilbageblik meget kort...

Ingen bonde har nogensinde afgræsset enge og overdrev for orkideernes skyld..

Men den historiske drift med græsning og høslæt lignede den de store vilde græssere lavede inden det tamme kvæg begyndte at græsse

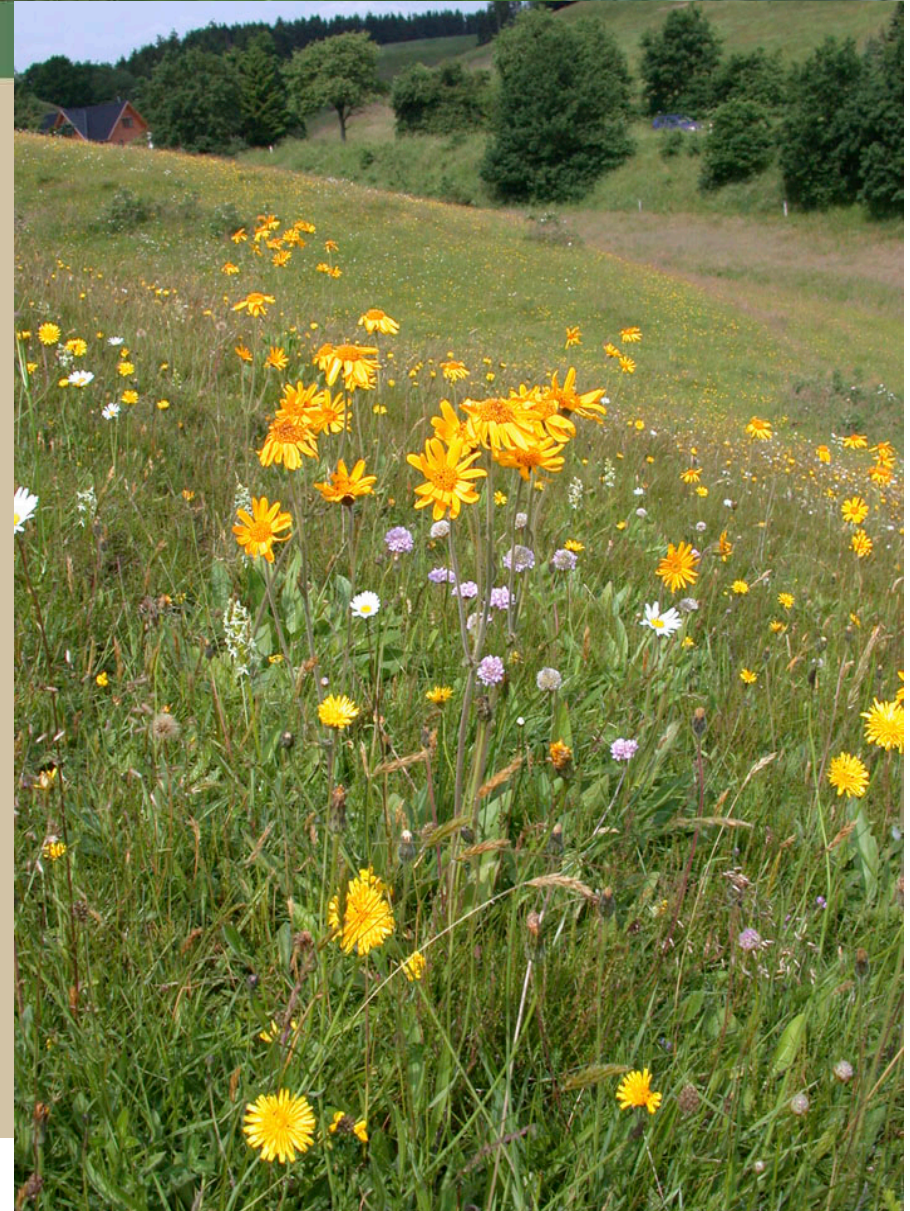

– sammen om landbrug og natur

På overdrevet til højre er der registreret 150 vilde planter, det er 15 % af DKs oprindelige vilde planter. Heraf 5 arter af orkideer.

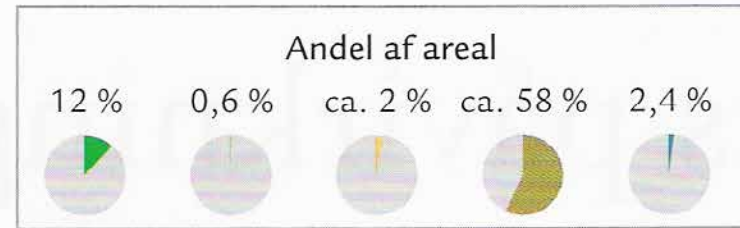
Alt dette står på kun 5 hektar!

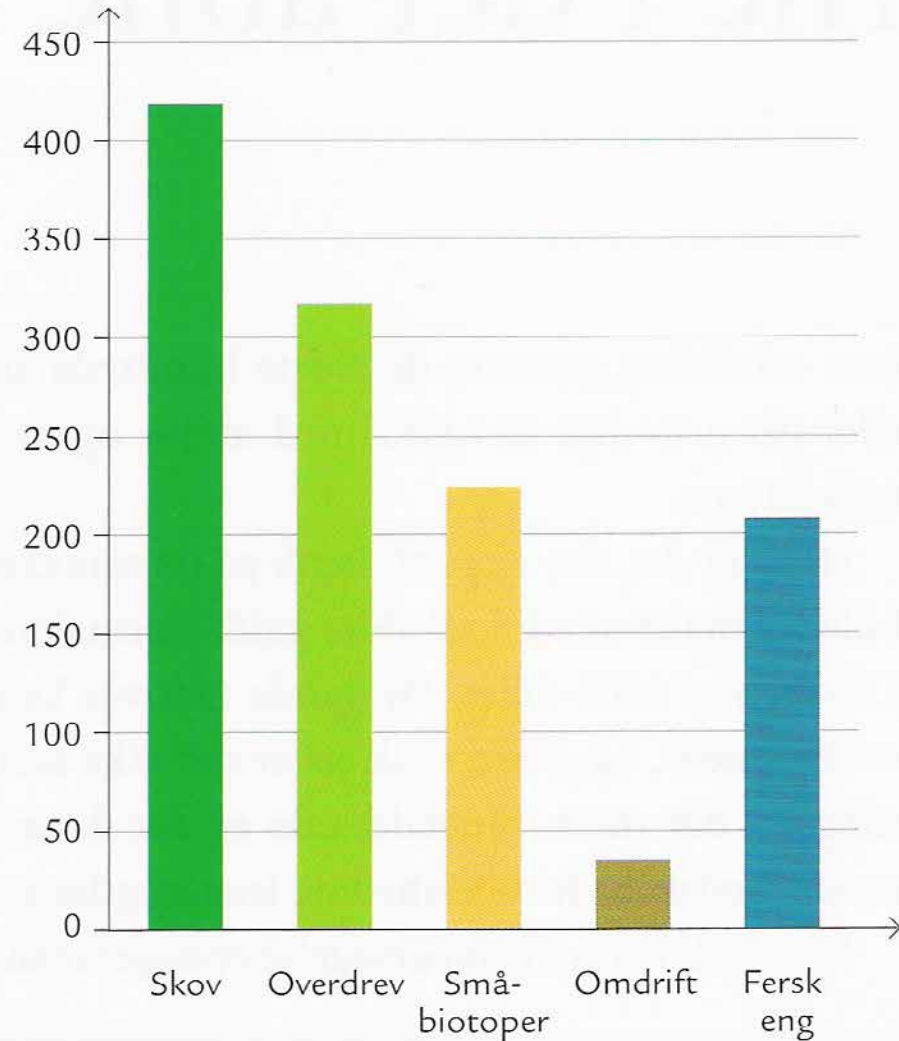

– sammen om landbrug og natur

Antal vilde plantearter fordelt på naturtyper i DK

Antal arter

Grundlov for Pleje og udvikling af naturen

Brandmandens lov

1. Bevar	eksisterende biotoper. Bevar den oprindelige og mest værdifulde natur
2. Beskyt	velbevarede biotoper mod påvirkning fra dyrkningsfladen. Reducér den skadelige påvirkning på naturen.
3. Genopret	naturmæssigt forringede biotoper. Genopret, hvor der er sket skader.
4. Nyetabler	nye naturområder i sammenhæng med eksisterende.

– sammen om landbrug og natur

Eksempler på gennemførelse af NATURA2000 projekter

Øvre Grejs Ådal og Egtved Ådal

Grejs Ådal

Hvordan sikrer vi at der udvikles en god natur i Grejs Ådal fra Fårup Sø til Hopballe Mølle?

Dette gøres ved at lave et fælles projekt i samarbejde med Lodsejerne og med plads til individuelle handlemuligheder

– sammen om landbrug og natur

SMART-Natura et EU-Life projekt:

- 3-årigt projekt under Life+ Information & communication
- Forventet afslutning sidst i 2015
- Bag projektet står Vejle Kommune og Videncentret for Landbrug (VFL), Skejby

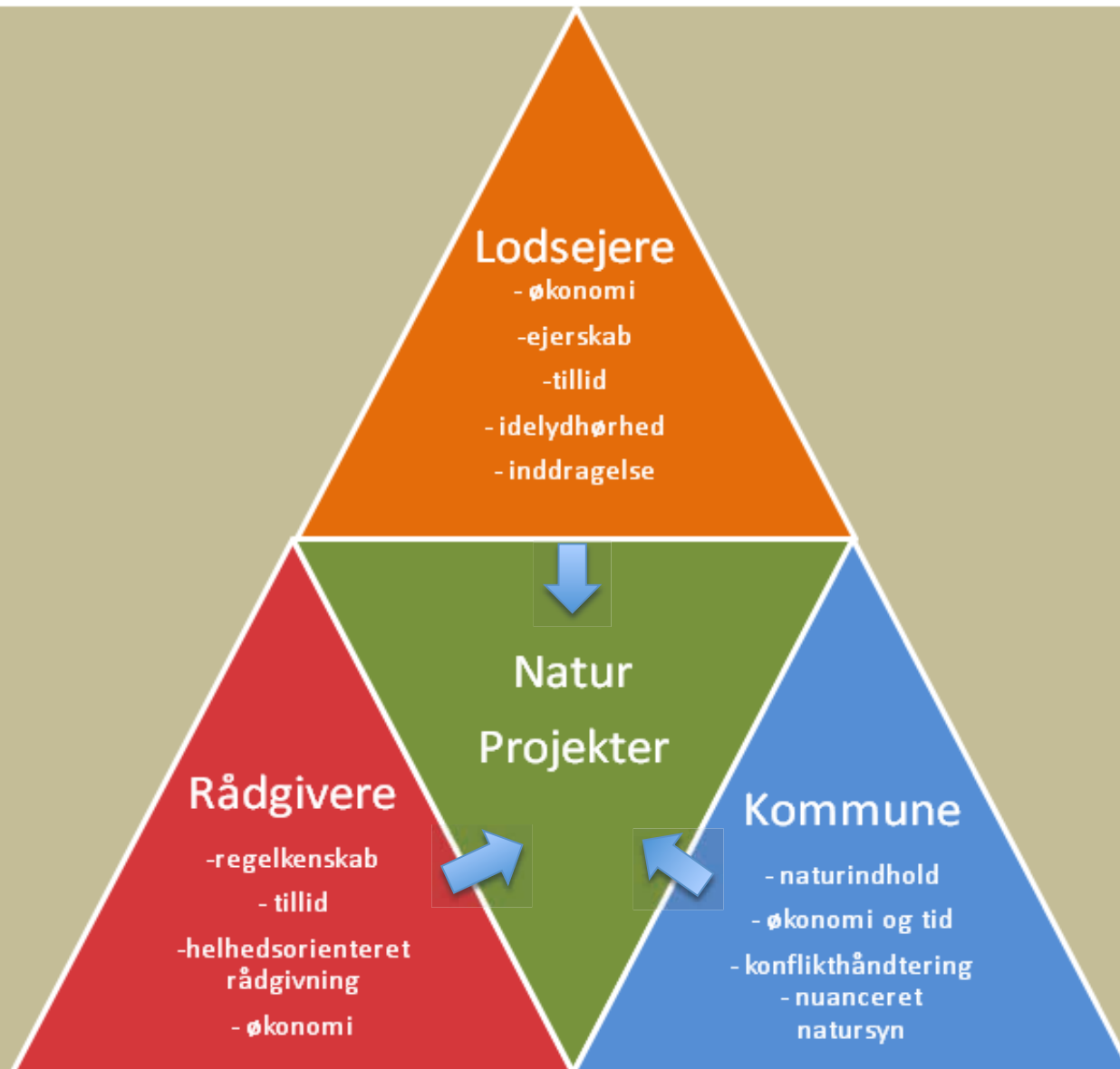
Formål og perspektiv:

- Handleplaner skal sikre naturkvaliteterne indenfor Danmarks 242 Natura2000-områder.
- Alle handleplaner er baseret på frivillighed!
- Målet med projektet er at udvikle en metode til på effektiv vis at nå målene i handleplanerne

Vigtige elementer i projektet

- Opsamle erfaringer fra praksis i to pilotområder
- At indsamle viden fra kommuner og konsulenter landet rundt
- At formidle viden til / mobilisere konsulenter og myndigheder til gennem inddragelse af lodsejerne at få gennemført handleplanerne

Model 1: Naturprojektets grundliggende præmis

Smart-Natura.dk

– sammen om landbrug og natur

- ▶ Forside
- ▶ Om projektet
- ▶ Pilotområder
- ▶ Nyheder
- ▶ Presseomtale
- ▶ Kontakt
- ▶ Links

Velkommen til et naturligt samarbejde

Smart Natura har som mål at udvikle og implementere værktøjer, der kan sikre en smidig og omkostningseffektiv drift og pleje af de unikke naturtyper, som findes i Danmarks 246 Natura 2000-områder.

Projektet bygger på en opfattelse af, at dialog og samarbejde mellem myndigheder, rådgivere og lodsejere leder til de bedste resultater for alle parter.

Bag projektet står Vejle Kommune og Videncentret for Landbrug. Projektet løber frem til udgangen af 2015 og er støttet af EU.

Del med andre

Seneste nyt

Omtale af Smart Natura i DR-P4:

[Nyt samarbejde om naturen](#)

Video om Natura 2000

Smart Natura er et projekt, der gennem samarbejde og aktiv lodsejerinddragelse skal sikre en smidig og omkostningseffektiv drift og pleje af de unikke naturtyper, som findes i Danmarks 246 Natura 2000-områder.

– sammen om landbrug og natur

Grejs Ådal

Ollerup Kær

Lerbæk Mølle

– sammen om landbrug og natur

Målet med projektet

At sikre og udvikle en god natur i Grejs Ådal
fra Fårup Sø til Hopballe Mølle

Dette gøres ved at lave et fælles projekt med plads
til individuelle handlemuligheder

Natura2000 handleplan Øvre Grejs Ådal

- er en udmøntning af de danske vand- og naturplaner

Planen beskriver hvordan kommune og Naturstyrelse vil sikre at naturtyper og planter og dyr opnår eller sikres en **”gunstig bevaringsstatus”**

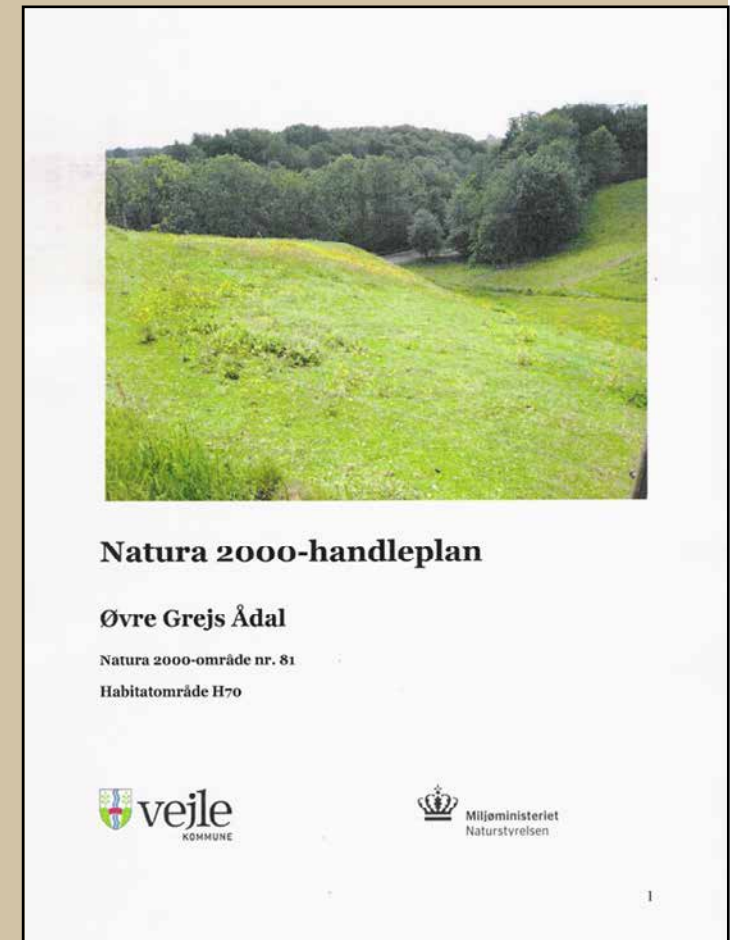
Inden 2015 i Grejs Ådal:

Areal med tidvis våd eng skal øges med 5-10 ha

Areal med rigkær øges med 3-7 ha

Væsentligste pleje for at nå gunstig status:

Græsning og høslæt

Overdrev
(sure overdrev)
(kalkoverdrev)

– sammen om landbrug og natur

Tidvis våde enge

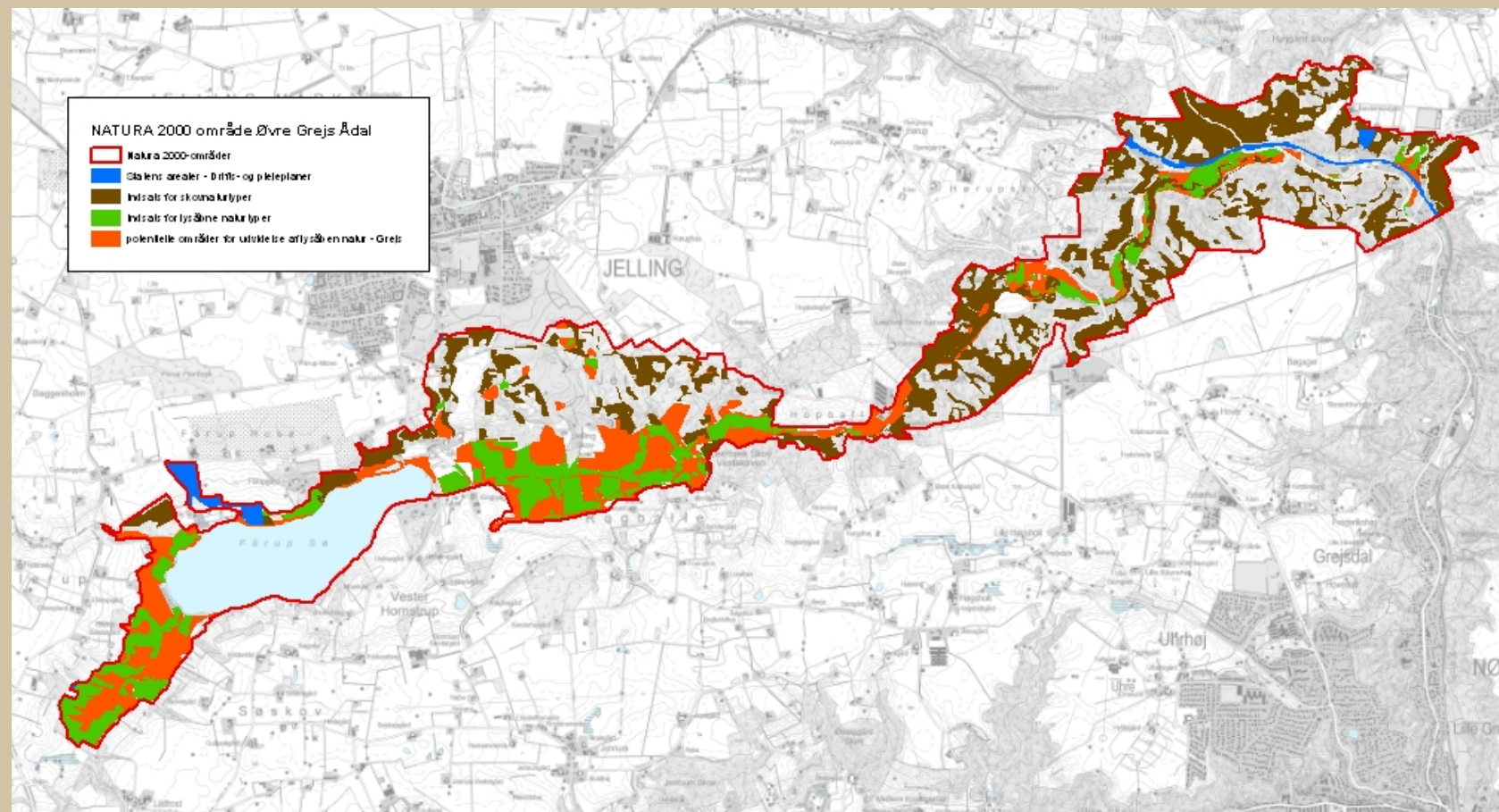
– sammen om landbrug og natur

Rigkær

– sammen om landbrug og natur

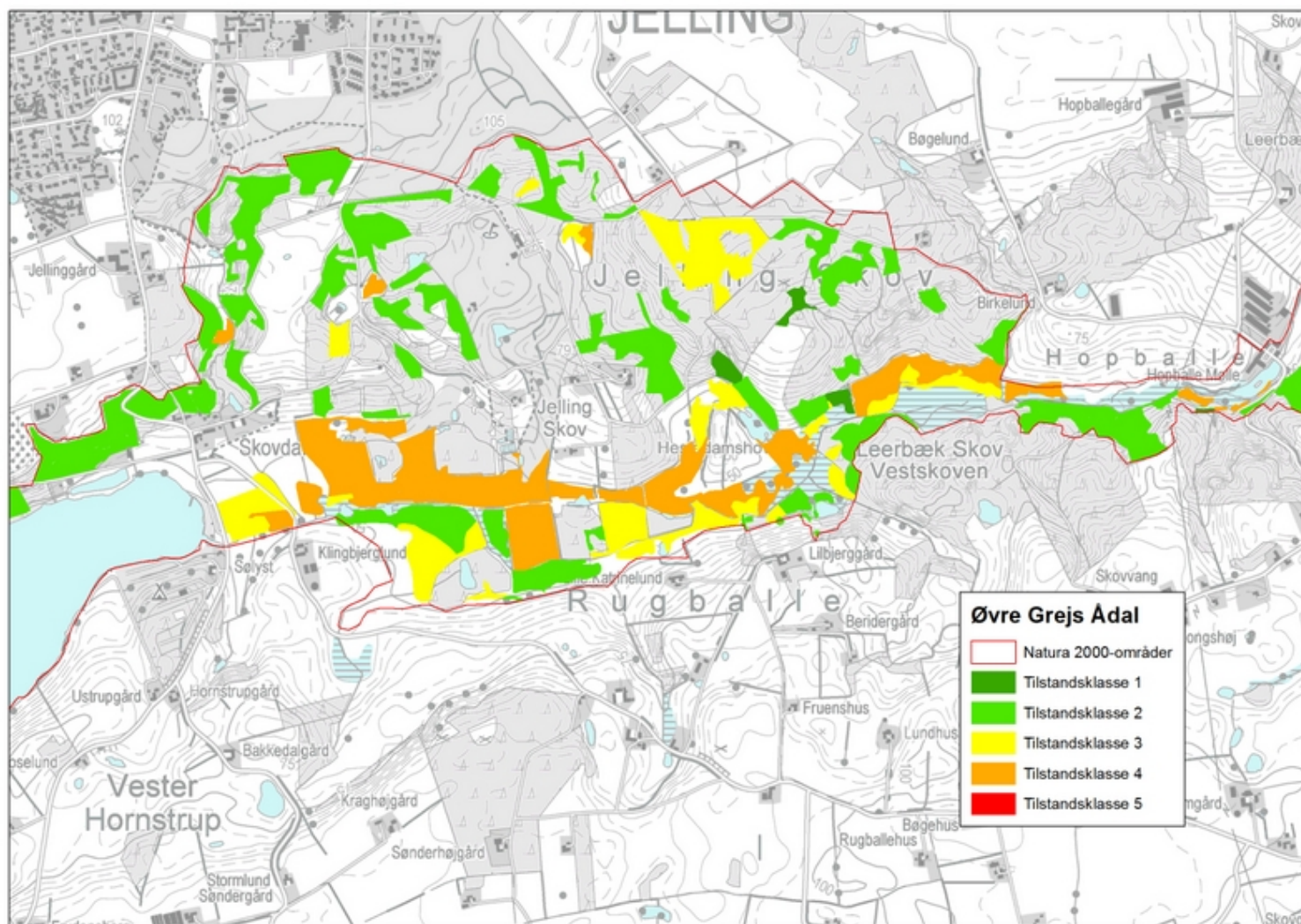
– sammen om landbrug og natur

Areal:

Ca. 100 ha

Antal lodsejere:

21

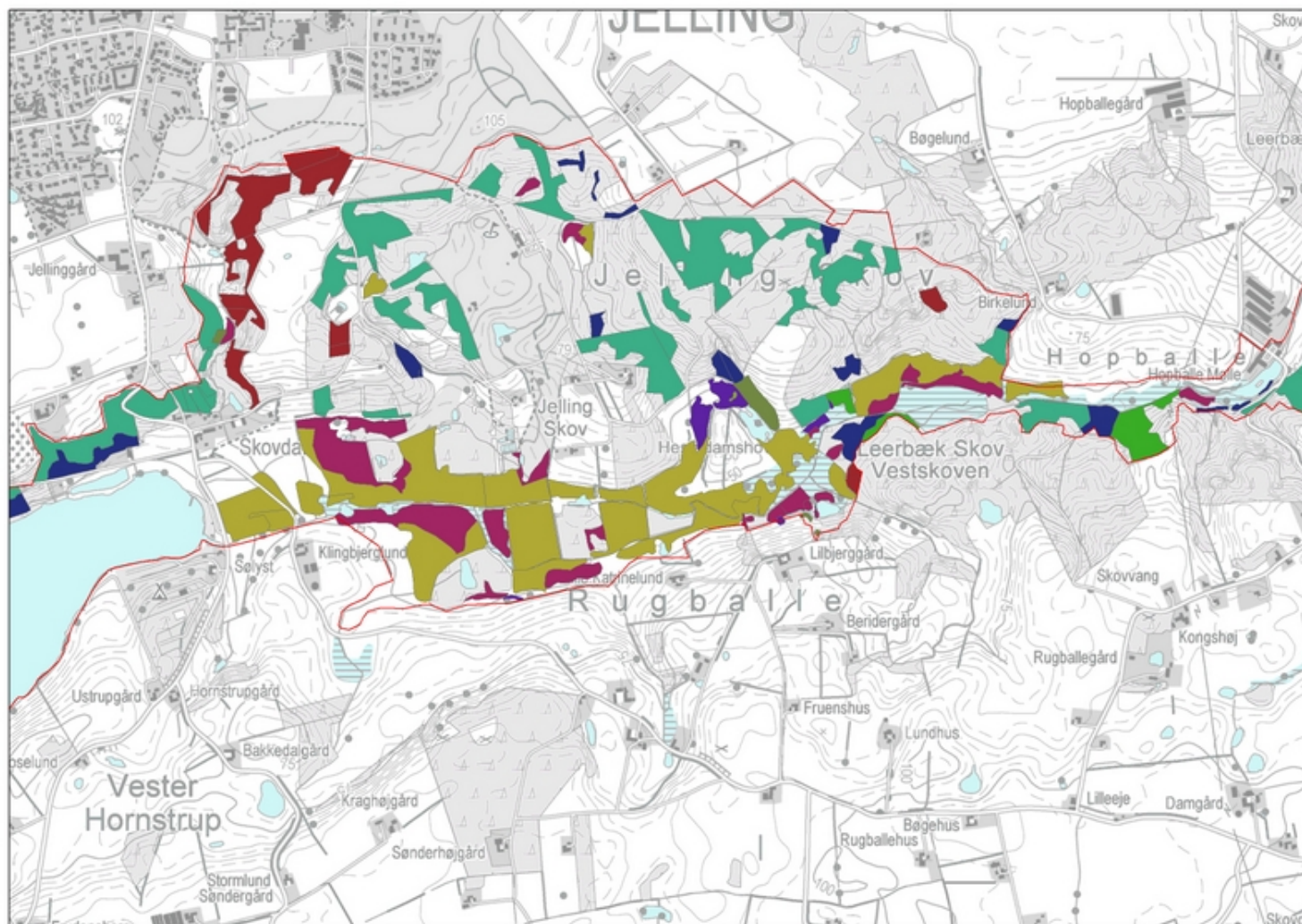
– sammen om landbrug og natur

Areal:

Ca. 100 ha

Antal lodsejere:

21

Udfordringer med vand i Grejs Ådal i 2012

Økonomi i projektet

To faser : anlæg og drift

Anlæg: Udgifter til rydning og hegning kan dækkes 100 %
Der er gratis konsulenthjælp til at få lavet ansøgningen
om penge til rydning og hegning

Drift: Der kan søges om plejetilskud

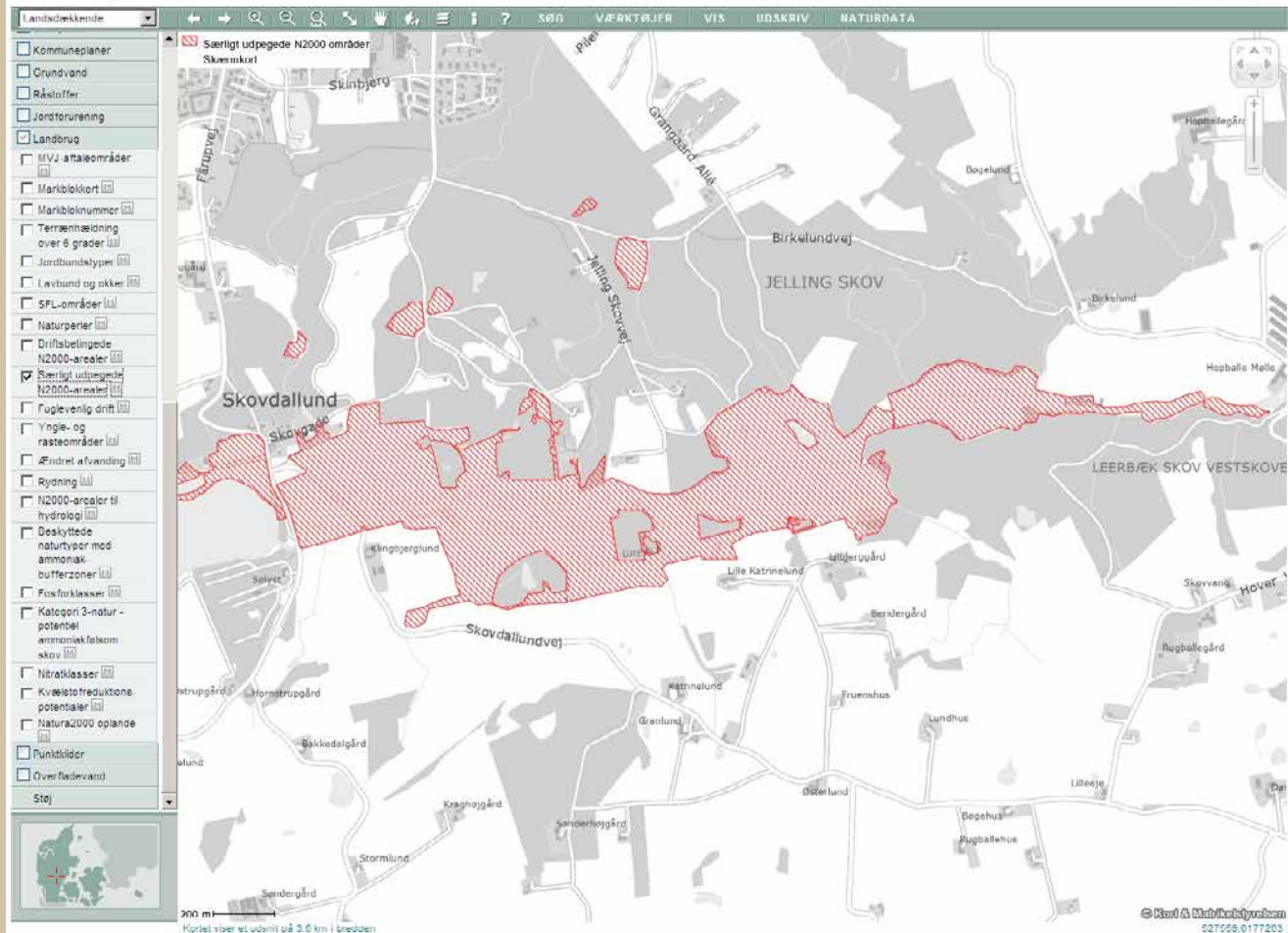
– sammen om landbrug og natur

Tilskud til græsning / høslæt

Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark

[Forside](#) [Nyheder](#) [Driftsstatus](#) [Dataansvar](#) [Support](#) [Vejledning](#)

Arealinformation

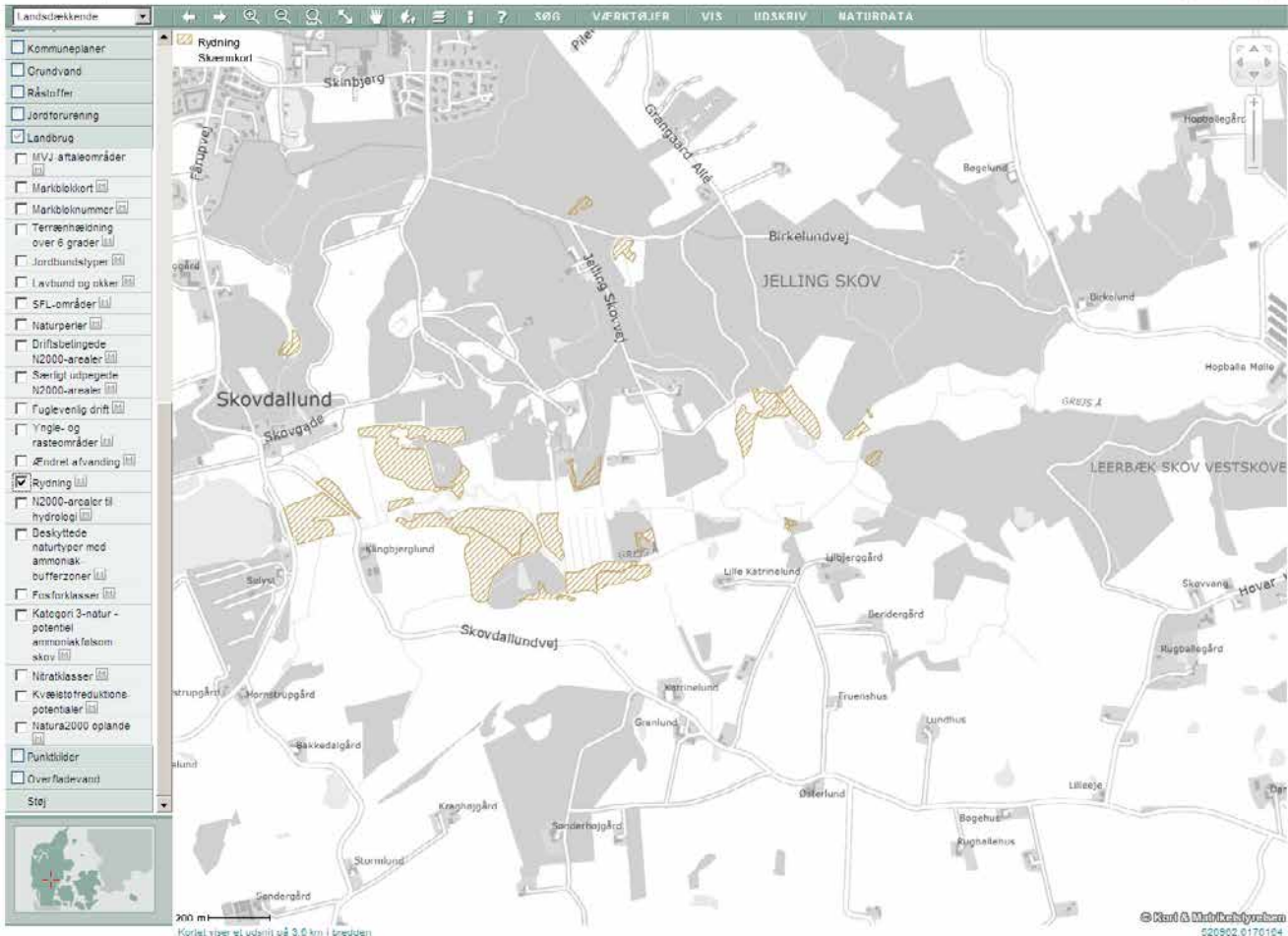
– sammen om landbrug og natur

Tilskud til rydning

Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark

[Forside](#) [Nyheder](#) [Driftsstatus](#) [Dataansvar](#) [Support](#) [Vejledning](#)

[Arealinformation](#)

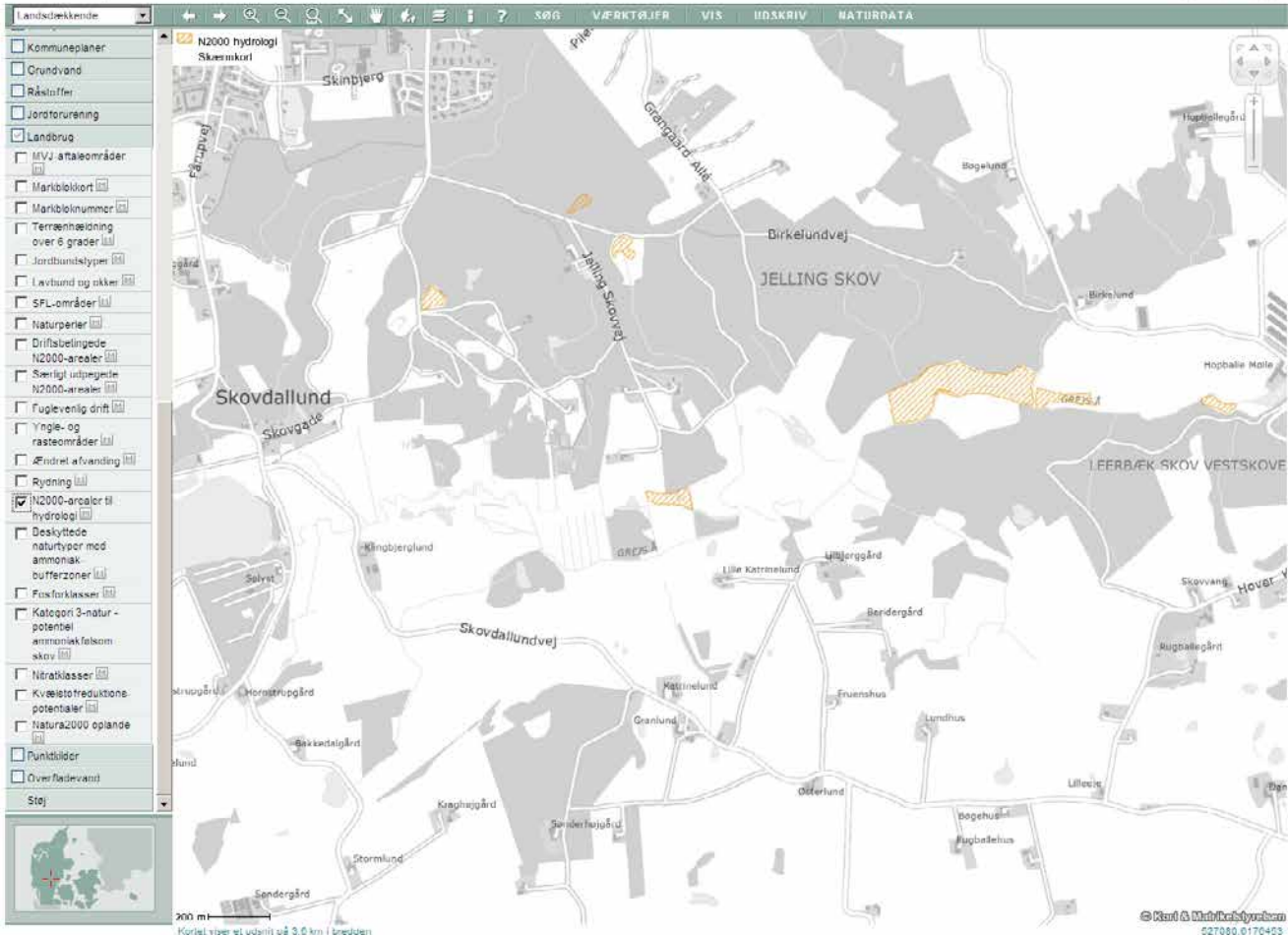
– sammen om landbrug og natur

Tilskud til bedre vandstandsforhold

Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark

[Forside](#) [Nyheder](#) [Driftsstatus](#) [Dataansvar](#) [Support](#) [Vejledning](#)

Arealinformation

– sammen om landbrug og natur

Tidsplan

Udarbejde fælles ansøgning

Januar-februar 2013: køkkenbordsmøder med lodsejere

Marts 2013: fællesmøde om oplæg til projektforslag

Ultimo april 2013: ansøgning om midler sendes til Naturerhverv

Oktober 2013: Tilsagn.

Realisering:

Udbud på arbejdet efterår 2013.

Anlæg forår 2014.

– sammen om landbrug og natur

Egtved Ådal

Bidalgård

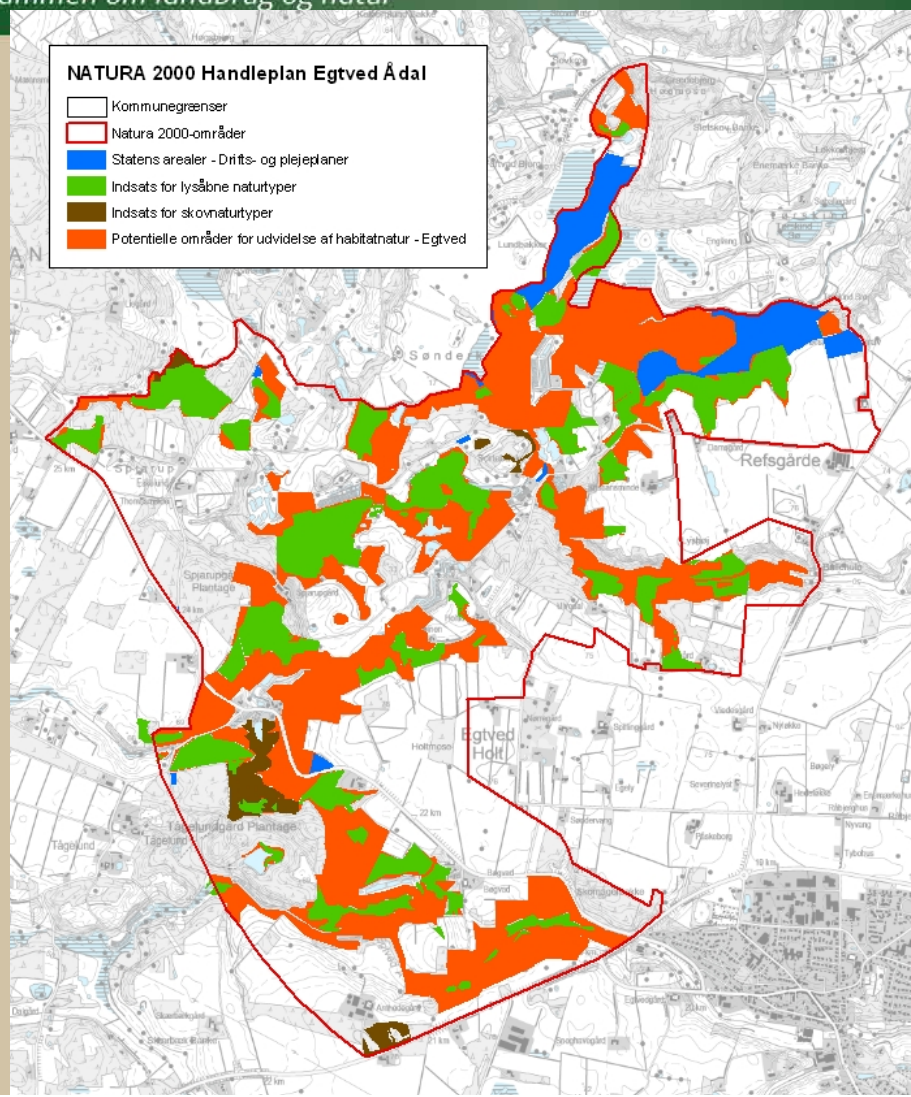
Refsgårde

Skadbjerg

– sammen om landbrug og natur

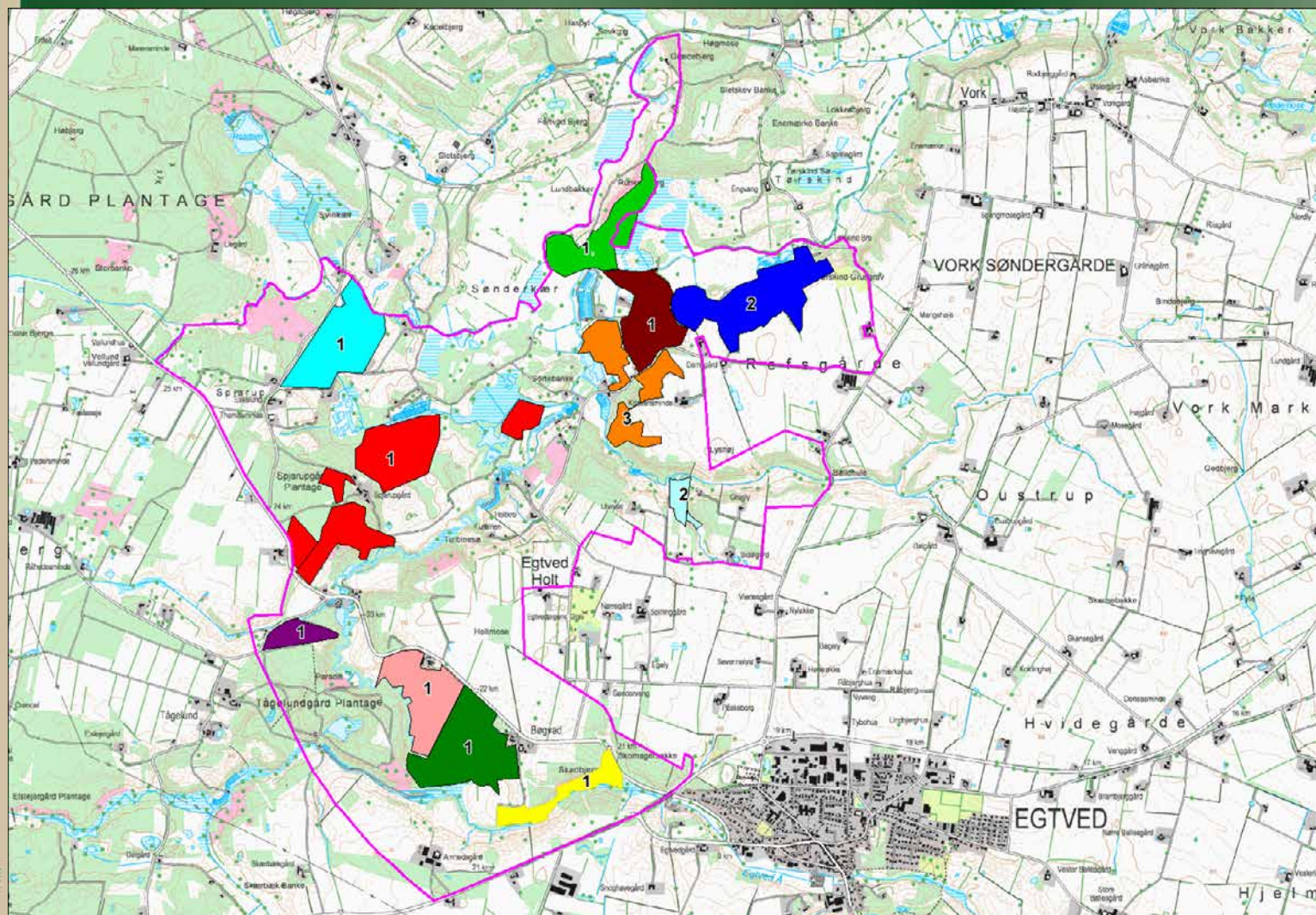

– sammen om landbrug og natur

1-3 lodsejere
pr område

Område
størrelser
ofte
over 10 ha

Status for tiltag

Grejs Ådal

Der er gennemført eller opnået tilsagn på hegning rydningsprojekter på i alt 109 ha i 2013-2014

Egtved ådal

Der er gennemført eller opnået tilsagn på hegning rydningsprojekter på i alt 136 ha i 2012-2014

Udfordringer med pleje og afledt drift

Behov for efterpleje ved rydninger

- Hvordan og hvem betaler?
- Andre typer af græssere?

Sikre kontinuitet i den fremtidige drift

- Samarbejde mellem lodsejere, rådgivere og kommunen

– sammen om landbrug og natur

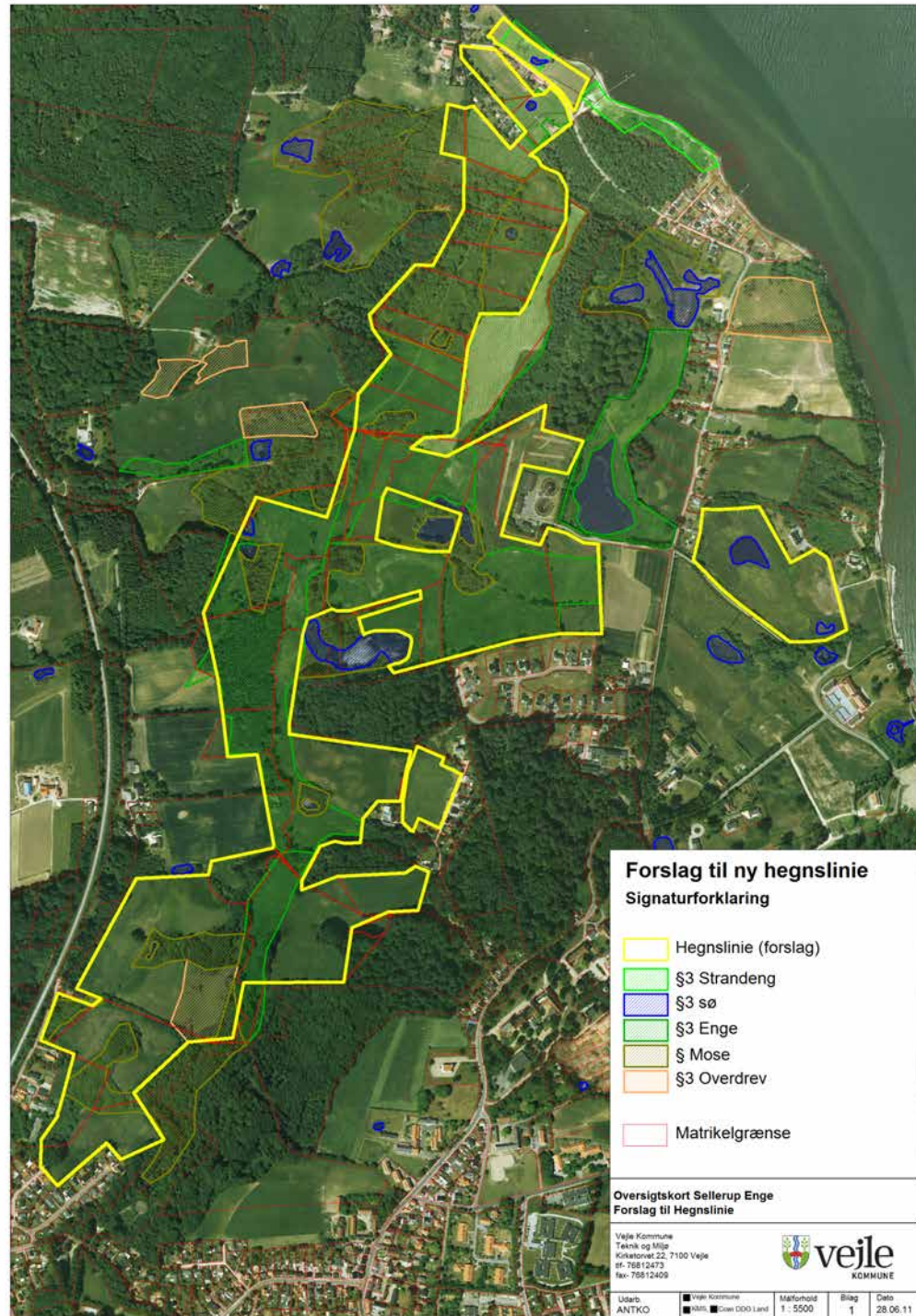
Græsningsprojekt, Sellerup Enge Ved Vejle Fjord

20 lodsejere har etableret et græsningssselskab

80 ha enge skal hegnes og ryddes for pil.

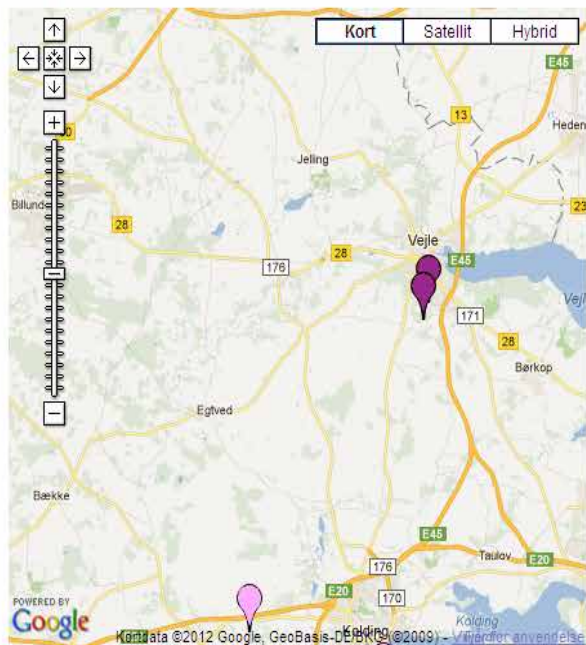
Der er givet tilsagn fra Naturerhverv Til projektet

Som en del af projektet tænkes også etableret et kogræsserlaug For beboere i Brejning

Du er her: Forside > Ud i naturen > Giv naturen en hånd > Start dit eget projekt

Kogræsserforeninger i Danmark

Mere og bedre natur

- DN mener, at mindst en tredjedel af Danmarks areal skal være naturområder (skov, enge, heder mv.) inden 2030. I dag er omkring 20 procent af landets areal naturområder

- Der skal indføres forbud mod sprøjtning og gødsning af naturområder og drikkevandsområder

- Der skal være plejepligt for alle naturområder

Om kee

7 gode r
kogræss

Læs præ
kogræss

Foreninger i Vejle Kommune:

Egtved kogræsserlaug
 Randbøldal kogræsserlaug
 Uhrhøj kogræsserlaug
 Søndermarkens kogræsserforening
 Højen Ådals koklapperlaug

Foreninger på vej:

Svalevejs kogræsserlaug
 Bredballe Villaparks kogræsserlaug
 Brejning kogræsserlaug

Links til kogræsserforeninger og andre relevante sider

www.graesning.dk - kontaktfordeling mellem plejetrængende natur og græsningsdyr

DN's afdeling i Vordingborg som har lavet et græsningslaug på Knudshoved Odde

DN's naturplejenetværk

Hjortespring Naturpleje Forening - driver naturpleje i Hjortespring Killen

Koklapperne - Værløse Naturplejeforening

Natur & Landbrug - hjemmeside med masser af artikler og specifik viden om

Kogræsserlaug Uhrhøj, Vejle

Der er 8
kogræsserlaug,
flere på vej

SØNDERMARKSENS KOGRÆSSER FORENING

KO GALLERI

MEDLEMER

OM FORENINGEN

VEDSTÆGTER

Search

NYE INDLÆG

- × Udbinding (Indsamling af koer)
- × Velkommen til vores hjemmeside

NYE KOMMENTARER

ARKIVER

- × oktober 2011
- × august 2011

KATEGORIER

- × Ikke kategoriseret

META

- × Log ind
- × RSS af indlæg
- × Kommentar-RSS
- × WordPress.org

Ko Galleri

[\[Show as slideshow\]](#)

[\[View with PicLens\]](#)

<http://www.søndermarkenskoggræsserforening.dk>

Et enkelt høslætslaug er det også blevet til..

6 ::: MANDAG 4. JULI 2011

VEJLE

Ronni Røjgaard fra Danmarks Naturfredningsforening svang leen sammen med Lene Sindesen, der var kørt til Vejle fra Skanderborg for at slå græs i selskab med andre.

HARALDSKÆR

Bonderøvs-fitness på engen

SMART NATURA

– sammen om landbrug og natur

Don't EVER give up!

VIDENCENTRET
FOR LANDBRUG